

Arbetsplan för projektet ReBorN-LIFE

With the contribution of the LIFE Programme of the European Union

The editor/publisher of the report is responsible for its content. The European Commission is not responsible for the information or how it may be used.

Arbetsplanen ska ses som ett planeringsverktyg som tydliggör och beskriver vad som ska genomföras. Arbetsplanen är upplagd på samma sätt som ansökan och bygger på kategorier från A till F. Arbetsplanen har tagits fram gemensamt mellan parterna i projektet. Arbetsplanen är ett levande dokument som kontinuerligt uppdateras.

A är förberedelser

C är åtgärder

D är uppföljning

E är information/kommunikation

F är projektledning och styrning

Summary

The work plan shall be considered as a planning tool, clarifying and describing upcoming actions. The work plan is disposed similar as the application, and constitute of categories from A to F. The work plan is collectively produced up by all parties within the project, and is continuously updated and developed.

A – Preparations

- Background data
- Consultation/Information/Trial/Permission
- Work plan
- Procurements and agreements
- Education of field workers and machine operator

C – Actions

- Restoration of straightened and cleared watercourses
- Create spawning beds

D – Follow-ups

- Fish and fresh water mussel
- Spawning beds
- Geomorphology and hydrology
- Otter
- Regained surface
- Socio-economic effects
- Ecosystem functions
- Update of indicator table

E – Information/Communication

- Communication plan
- Spread of information
- Demonstration areas
- Seminars, workshops and meetings
- Networking with other LIFE-projects
- Final seminar

F – Project leading and steering

- Project leading
- Final revision
- Conservation plan after the project

A-delen består av förberedelser i projektet som att sammanställa bakgrundsdata och söka tillstånd.

A1. Bakgrundsdata

Den ekologiska statusen och de nuvarande livsmiljöerna i vattendragen ska fastställas innan restaurering utförs. Detta kommer att göras med hjälp av befintligt data. I alla vattendrag har omfattande åtgärdsinventeringar genomförts. Detta inkluderar fältobservationer och datainsamling av exempelvis specifika längder av påverkade vattendrag. Alla insamlade data finns redan tillgängliga i GIS-format.

När det gäller bakgrundsdata på fiskförekomst finns elfiskedata för alla projektets vattendrag och när det gäller fiskvandring finns underlag i vissa av projektets vattendrag. Detta ger ett referensvärde innan projektet påbörjas.

Genomförs senast: juni 2017

Ansvarig: Länsstyrelsen i Västerbottens län

Kostnad: ca 66 000kr

A2: Samråd/information/prövning och tillstånd

För att kunna genomföra restaureringsåtgärder krävs olika typer av tillstånd och medgivanden. I nedanstående tabeller presenteras vem som är sökande och typ av tillstånd.

Västerbotten:

	Bjurholms kommun	Nordmalings kommun	Åsele kommun	Vilhelmina kommun
Lögdeälvens huvudfåra	Sökande: LST AC Dom Klart	Sökande: Nordmalings kommun Dom Klart	Sökande: LST AC 11 kap § 12 Pågår	Sökande: LST AC 11 kap § 12 Pågår
Lögdeälvens biflöden	Sökande: LST AC 11 kap § 12 Klart	Sökande: LST AC 11 kap § 12 Klart	Sökande: LST AC 11 kap § 12 Pågår	Sökande: LST AC 11 kap § 12 Pågår

Kommentar: Samtliga tillstånd ska vara klara senast i juni 2019.

Ansvar: För Lögdeälven ansvarar länsstyrelsen och Nordmalings kommun. För vattendragen i Norrbotten ansvarar länsstyrelsen och Gällivare kommun

Norrbotten:

	Arvidsjaurs kommun	Piteå kommun	Jokkmokks kommun	Älvsbyns kommun	Bodens kommun	Gällivare kommun
Långträskälven	Sökande: Arvidsjaurs kommun Dom Klart					
Åbyälven	Sökande: Arvidsjaurs kommun Dom Klart	Sökande: Piteå kommun Dom Klart				
Vitbäcken			Sökande: Jokkmokks kommun Dom Klart			
Stockforsälven				Sökande: Älvsbyns kommun Dom Klart	Sökande: Lst BD 11 kap § 12 pågår	
Vassara älv						Sökande: Gällivare kommun Dom Klart
Lina älv						Sökande: Gällivare kommun Dom Klart

	Gällivare kommun	Jokkmokks kommun	Bodens kommun	Luleå kommun
Råneälvens huvudfåra	Sökande: LST BD 11 kap § 12 Klart			
Råneälvens biflöden (Solälven, Rutnajoki)	Sökande: LST BD 11 kap § 12 Klart			

Kommentar: Samtliga tillstånd ska vara klara senast i juni 2019.

Till denna aktivitet ska också en kulturhistorisk utvärdering upprättas för Lögdeälven och Råneälven. Dessa ska vara upprättade senast i december 2017.

Aktivitet A3: Arbetsplan

Ansvar: Länsstyrelsen i Västerbottens län samt länsstyrelsen i Norrbotten och Gällivare kommun

Kostnad: 208 000kr

Genomförs senast december 2017.

Aktivitet A4: Upphandlingar och avtal

För att genomföra flera av aktiviteterna i projektet krävs externa utförare. Därför behövs också ett flertal upphandlingar att genomföras. I projektet har två ramavtal upprättats, ett för gräventreprenörer, 20 företag och ett för arbetsledare, 18 företag.

De direktupphandlingar som genomförts hittills är motorsågskörkort, har genomförts i båda länen och kommer att genomföras inför varje fältsäsong. Röjningspersonal för att göra körvägar och ta bort träd och sly har gjorts i Gällivare kommun. Hjullastare för transport av rensningsmassor har upphandlats av länsstyrelsen i Västerbotten. Fältutrustning, motorsågar, skyddskläder, vadare och lekbottenverktyg har också upphandlats av länsstyrelsen i Västerbotten.

Ett avtal med Umeå Universitet har också upprättats för uppföljning av aktivitet D3, uppföljning av geomorfologi och hydrologi.

Ansvar: Länsstyrelsen i Västerbotten

Kostnad: 95 000kr

Genomförs: Kontinuerligt men bör vara klart under 2019.

Aktivitet A5: Utbildning av arbetsledare och grävmaskinister

Projektets tekniska koordinator tillsammans med övrig projektledning samlar både de anställda arbetsledarna och de externa arbetsledarna samt grävmaskinsförarna (i den mån de är klara) till utbildningsdagar inför varje säsong. Teori varvas med praktiska moment där besök av såväl återställda som icke återställda sträckor besöks. Utbildningarna varvas mellan områden i Västerbotten och Norrbotten. För att säkerställa kvaliteten under arbetets gång anställs också fältkoordinatorer i respektive län. Fältkoordinatorerna har generellt inget ansvar över egen grävmaskin utan ansvarar för att ge stöd och planering till arbetsledarna. Fältkoordinatorerna kan liknas med mentorer.

Första utbildningstillfället av arbetsledare 2017 i Västerbotten.

C- delen består av de konkreta åtgärderna.

Aktivitet C1 och C2. Restaurering av rätade och rensade vattendrag samt tillverka lekbottnar

Timmerflottningen var tidigare en mycket omfattande verksamhet för att transportera timmerråvaran från det skogsrika inlandet till förädlingsindustrierna vid kusten. För att underlätta timmertransporten rensades och rätades vattendragen på stenar och block. Gruset som var ett viktigt substrat i samband med flera arters reproduktion spolades ned till nedström liggande sel eller sjöar. Livsmiljöerna för många arter reducerades kraftigt eller försvann helt.

Bandtraktorstyrd sträcka.

För att restaurera eller återställa förlorade/skadade livsmiljöer används i stor utsträckning grävmaskiner. Arbetsledare med biologisk/limnologisk kompetens styr återuppbyggnaden av habitatet.

Grävmaskin som återställer livsmiljöer.

Konstruktion av lekbotten.

I tabellerna nedan framgår sträcklängder och lekbottnar som ska upprättas:

I Västerbottens län

Vattendrag	Återställningslängd (m)	Antal lekbottnar	Planerad att genomföras
Lögdeälven	61931	619	2016-2020
Alskabäcken	1958	19	2018-2018
Bjurvattsbäcken	1347	13	2018
Blåbergssjöbäcken	2991	29	2017-2018
Karlsbäcken	3326	33	2016-2018
Kroknorsbäcken	442	4	2018
Kvarnbäcken	1293	12	2017-2018
Mettjärnbäcken	1176	11	2017-2018
Mjösjöån	1805	18	2017-2018
Mossavattsbäcken	1571	15	2017-2018
Ottjärnbäcken	0	5	2019
Rundbäcken	3250	32	2019
Röjdtjärnbäcken	2737	27	2019-2020
Röttjärnbäcken	3593	35	2018-2020
Stockbäcken	0	18	2018
Storbäcken	3882	38	2018-2019
Storsjöbäcken	672	6	2017-2018
Strömbäcken	4819	48	2017-2018
Studsarbäcken	739	7	2018-2019
Sågbäcken	0	25	2018
Summerat	97532	1014	

När det gäller lekbottnarna är dessa schablonberäknade. Sammanlagt ska minst 2300 skapas.

Kartorna över åtgärdsobjekten och lekbottnarna är sammanfattade som bilaga.

I Norrbotten

Vattendrag	Återställningslängd (m)	Antal lekbottnar	Planerad att genomföras
Långträskälven	4 265	53	2017
Åbyälven	16 480	207	2017-2020
Stockforsbäcken	6 297	78	2017-2018
Vitbäcken	30 570	385	2017-2018
Lina älv	6 700	84	2017, 2019-2020
Vassara älv	6 590	82	2016-2017
Råne älv	17 966	251	2018-2020
Rutnajoki	600	8	2018-2020
Solälven	14 940	189	2018-2020
Summerat	104 408	1337	

För utförande görs avrop från ramavtal med både arbetsledare och gräventreprenör. Dessutom anställer länsstyrelserna egen personal som agerar arbetsledare och fältkoordinator.

Ansvarig: Länsstyrelsen i Västerbotten för Lögdeälven. Länsstyrelsen i Norrbotten och Gällivare kommun för att åtgärda vattendragen i Norrbotten.

D-delen består av uppföljning av projektet. Bland annat följs Natura 2000-arterna, lax, utter och flodpärlmussla genom olika typer av övervakning.

Aktivitet D1. Uppföljning av fisk- och flodpärlmussla

I denna aktivitet sammanställs och utvärderas elfiskedata för lax och öring från pågående övervakningsprogram. Detta görs år 1, 4 och 5. Dessutom kommer ytterligare elfiskelokaler att placeras ut.

I de vattendrag där det förekommer fiskkameror kommer också detta data att sammanställas och analyseras. Detta görs år 1,4 och 5.

När det gäller flodpärlmussla kommer musslans larver att räknas på laxens och öringarnas gälar.

Ansvarig: Båda länsstyrelserna ansvarar.

Kostnad: 495 000kr

Elfiske i Lögdeälven.

Aktivitet D2. Uppföljning av lekbottnar

I projektet kommer minst 2300 lekbottnar att konstrueras. Av dessa kommer 30 stycken, 15 i varje län att följas 2018, 2019 och 2020. Genom att vada och använda vattenkikare går det att konstatera om lax eller öring nyttjat bottenarna för lek. Uppföljningen kommer att ske i biflöden för att underlätta det praktiska utförande.

Var. Biflöden till större projektvattendrag, 30 lekbottnar.

När: Efter lek (oktober) år 2018, 2019 och 2020.

Ansvarig: Båda länsstyrelserna

Kostnad: 48 000kr

Aktivitet D3. Uppföljning av geomorfologi och hydrologi

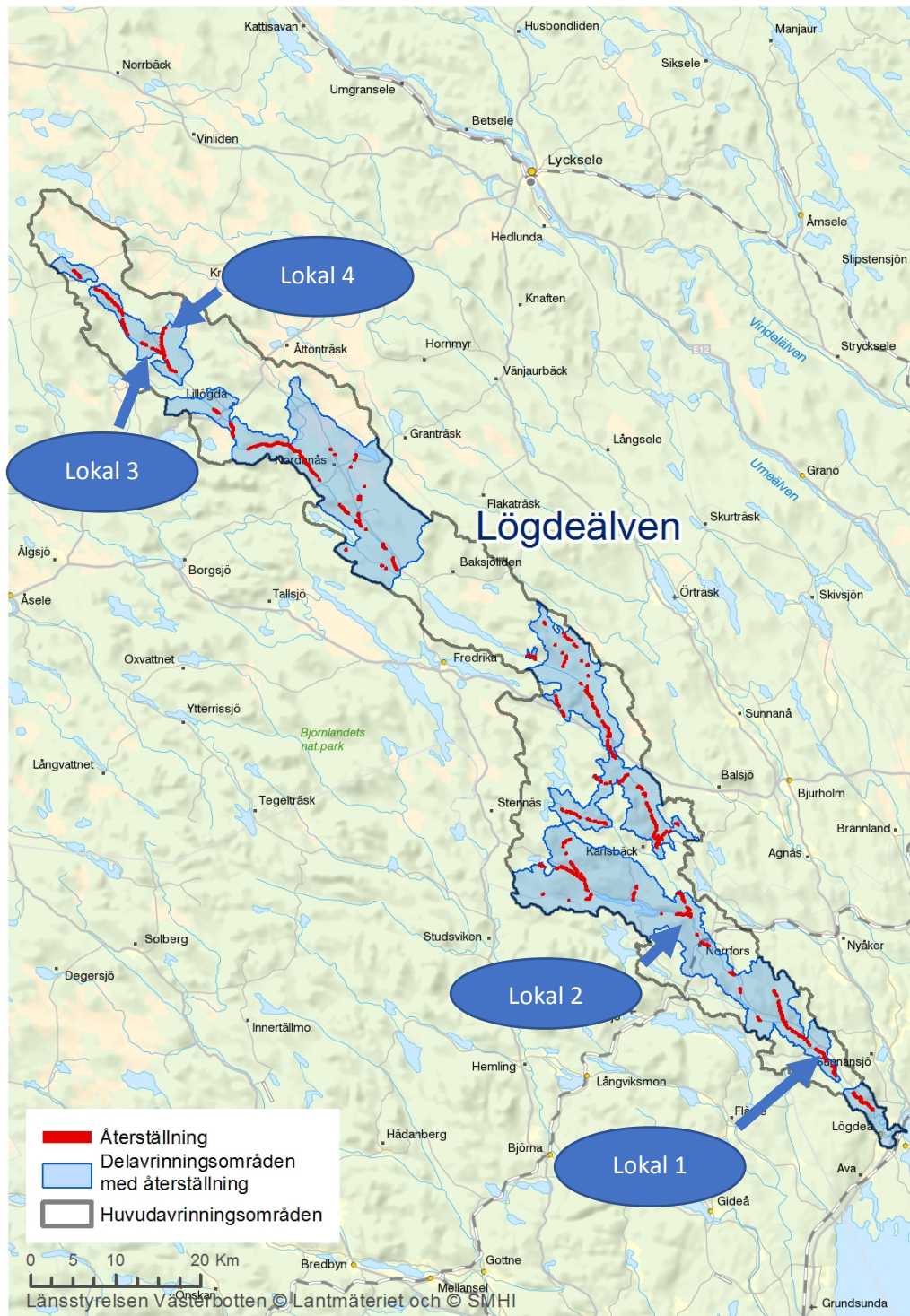
Denna aktivitet avser att följa fysiska förändringar till följd av restaureringen. Länsstyrelsen i Västerbottens län har upprättat ett avtal med Umeå Universitet kring denna aktivitet. Länsstyrelserna i respektive län bistår med fältpersonal som hjälper till med provtagningen.

I Lögde- och Råneälvens huvudfåra läggs totalt fyra provlokaler ut. Två ovan högsta kustlinjen och två nedan högsta kustlinjen. Ett motsvarande förfarande genomförs även i sammanlagt fyra biflöden, två i respektive län. Provtagningsutrustningen består av en ADCP-flotte som registrerar vattenhastighet och botten substratets sammansättning mm. Provtagningen görs innan återställning och följs upp vid två tillfällen efteråt.

År	Lögdeälven med biflöden	Råneälven med biflöden	Analyser
2017	Referens innan återställning		Innan återställning
2018	Uppföljning 1 år efter återställning	Referens innan återställning	Analys av data
2019		Uppföljning 1 år efter återställning	Analys av data
2020	Uppföljning 3 år efter återställning		Sammanställning Lögdeälven
2021		Uppföljning 3 år efter återställning	Sammanställning Råneälven

Högteknologisk ADCP-flotte som dokumenterar provlokal i Lögdeälven.

Ansvarig: Länsstyrelsen i Västerbotten. För fältarbetet bistår personal från båda länsstyrelserna.

Kostnad: 1 015 000kr

Aktivitet D4. Uppföljning av utter

Utterspillning kommer att dokumenteras av arbetsledarna i samband med att åtgärder genomförs. Vidare kommer sammanställningar att göras från den ordinarie övervakningen av utter.

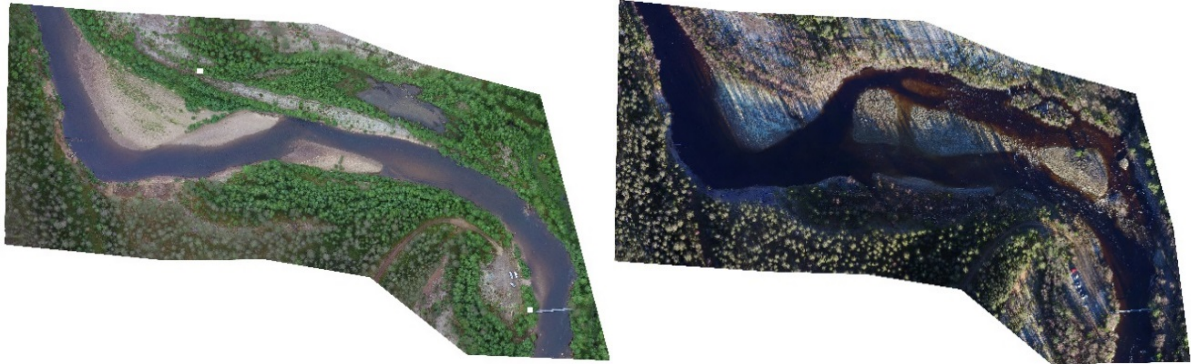
När: I samband med åtgärder och i samband med ordinarie miljöövervakning.

Ansvarig: Båda länsstyrelserna ansvarar

Kostnad: 19000kr

Aktivitet D5. Uppföljning av återvunnen yta

För att uppskatta hur mycket nyvunnet habitat som erhålls genom återställningen används drönare. Genom att flyga och fotografera före och efter återställning kan vi med tämligen god noggrannhet beräkna hur stor ytvinsterna blivit. I ansökan står att alla sträckor ska mätas före och efter åtgärd. Vi önskar att använda ett statistiskt urval av ytor som kan approximeras på alla vattendragen.

Drönarbilder från Lögdeälvens huvudfåra före och efter åtgärd.

När: Före och efter åtgärd under hela projektperioden.

Ansvarig: Båda länsstyrelserna

Kostnad: 158 000kr

Aktivitet D6. Uppföljning av socio-ekonomisk påverkan.

Förhoppningen är att projektet kommer att bidra med en positiv landsbygdsutveckling. Detta kan märkas genom ett ökat antal sålda fiskekort. En enkätundersökning med ett flertal frågor är framtaget för att skickas ut. Tanken är att styrelserna i fiskevårdsområdena inom Lögde- och Åbyälven ska ansvara för att distribuera ut frågeformuläret.

Vidare ska antal besökare på hemsidan noteras och besök i demoområdena om möjligt.

Därefter ska de fyllas i och återsändas till respektive länsstyrelse. I slutet av projekttiden ska en utvärdering genomföras.

När: Utskick under 2017.

Ansvarig: Respektive länsstyrelse.

Kostnad: 120 000kr.

Aktivitet D7: Uppföljning av påverkan på ekosystemets funktioner

En sammanställning av D1-D6 kommer att göras under 2020.

Ansvarig: Båda länsstyrelserna

När: Ska vara klart under 2020.

Kostnad: 101 000kr

Aktivitet D8: Uppdatera indikatortabellen

Projektledningen kommer kontinuerligt att uppdatera indikatortabellen. Denna redovisas regelbundet på styrgruppsmöten etc.

När: kontinuerligt

Ansvarig: Båda länsstyrelserna

Kostnad: 38 000kr

E-aktiviteterna utgörs av informationsdelen

Aktivitet E1: Kommunikationsplan

Syftet med kommunikationsplanen är att ge vägledning och stöd i det kommunikativa arbetet i ReBorN-projektet. Internt i projektet för att bland annat uppnå gemensamma målbilder över hur en färdigställd återställning ska se ut. Kommunikationen i projektet ska användas som grund för kunskapsspridning internt och externt gällande återställning av påverkade eller förstörda vattenmiljöer. Vidare kommer också kommunikationen om hur ett hänsynsfullt skogsbruk kan bedrivas att vara viktigt. Kommunikationsplanen ska också vägleda hur EU:s logotyper ska användas. För den interna kommunikationen har projektet en upprättad Sharepoint, [Sharepoint ReBorN](#) som projektets deltagare har tillgång till.

När: Ska vara klar senast i december 2017.

Ansvarig: Båda länsstyrelserna och skogsstyrelsen

Kostnad: 135 000kr

Aktivitet E2: Spridning av information

I projektet kommer en rad informationsmaterial att produceras.

Projektet har upprättat en hemsida med domännamnet www.rebornlife.org. På hemsidan finns information kring projektet, kontaktuppgifter, information om målarter. På hemsidan finns också information om var grävmaskinerna arbetar eftersom de kan upplevas som "fridstörare". Detta är en service vi vill dela till dem som till exempel planerar att fiska eller uppleva omgivningarna. Hemsidan uppdateras kontinuerligt.

Ansvarig: Länsstyrelsen i Västerbottens län

Åtta stora anslagstavlor ska tas fram för demonstrationsområdena, två tavlor för varje område. Dessa ska tas fram under vintern 2017. Inför upprättandet kommer en workshop med berörda att anordnas. Preliminärt kommer Lotta Ström, länsstyrelsen i Västerbottens län att ansvara för tavlornas upplägg.

Förutom åtta stora ska också minst 32 mindre anslagstavlor tas fram för mer specifik detaljinformation inom demonstrationsområdena. Dessa ska också produceras under vintern 2017/2018.

Minst 40 informationstavlor om projektet ska tas fram för att sprida på publika platser som till exempel på kommunhus i Norr- och Västerbottens län. Informationen ska vara av mer allmän karaktär. Dessa informationstavlor tas också fram under vintern 2017/2018.

Minst åtta roll-ups tas fram för att ha med på möten och mässor. Både på svenska och engelska. Dessa är redan framtagna och finns för utlåning på respektive länsstyrelse.

I övrigt ska minst tre foldrar tas fram i projektet. Den första är under produktion och kommer att tryckas under vintern 2017/2018. Den är av allmän karaktär. En Laymansreport kommer att tas fram mot slutet av projekttiden.

Ansvarig: Främst länsstyrelserna och skogsstyrelsen.

När: Kontinuerligt

Kostnad: 880 000kr

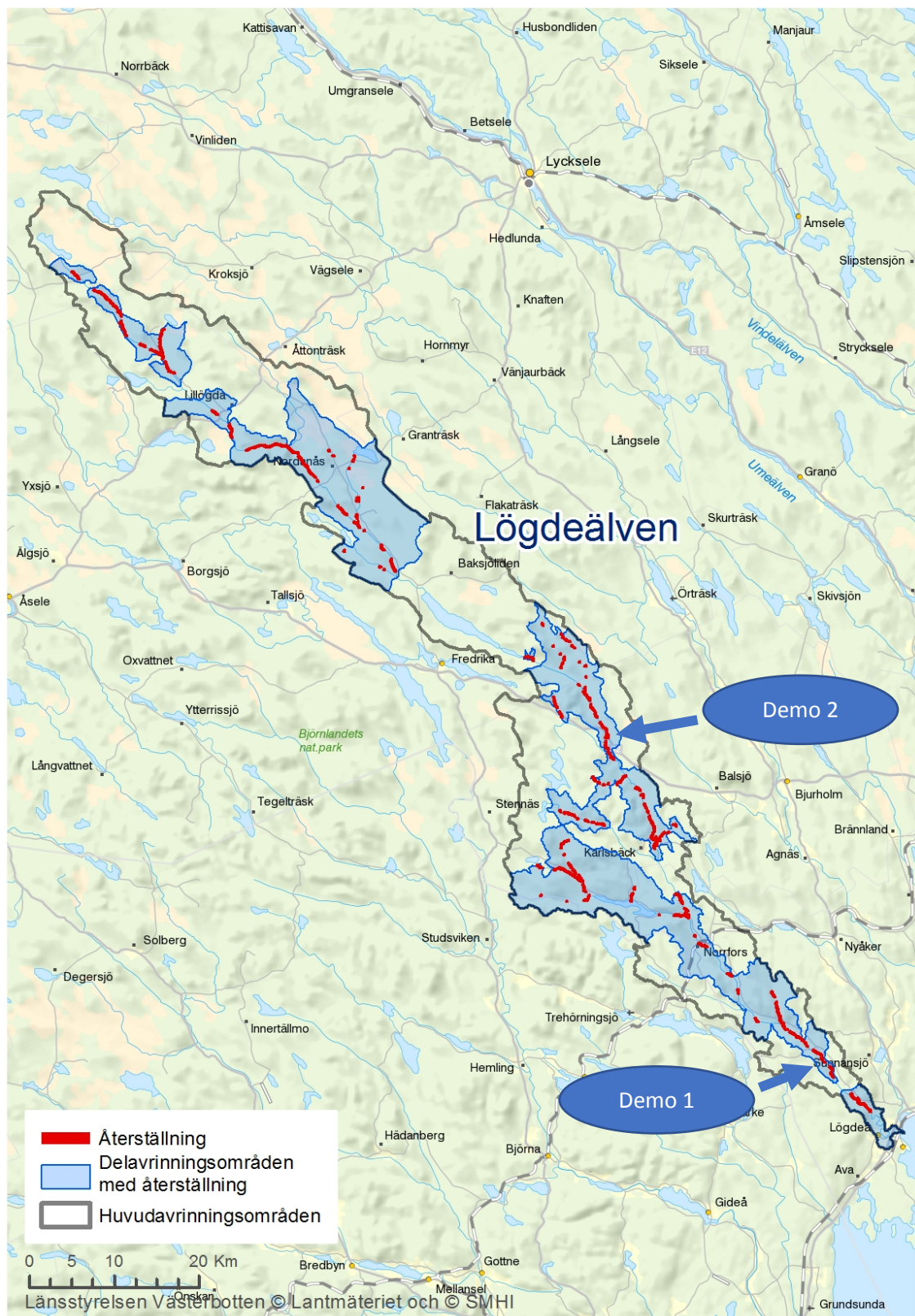
Aktivitet E3: Demonstrationsområden

I projektet ska sammanlagt fyra demonstrationsområden upprättas. Två längs med Lögdeälven, ett längs Åbyälven och ett längs Råneälven. Ett stort fokus kommer att vara hur skogsnäringen långsiktigt ska bruka skogen utan att närliggande vattenmiljöer påverkas på ett negativt sätt. Därför kommer framtagna målbilder för skogsbruket att lyftas fram i områdena. Särskilda anpassningar som virkesbroar, anpassade skyddszoner kommer också att visas. Även om skogsbruket har ett fokus så kommer också restaureringarna i områdets närhet att presenteras grundligt. Skogsstyrelsen ska arrangera minst 30 riktade träffade möten med fokus på hänsynsrådgivning.

Ansvarig: Skogsstyrelsen och Länsstyrelserna

När: Kontinuerligt

Kostnad: 2 583 000kr

Demonstrationsområden längs Lögdeälven

Karta på demonstrationsområdena i Norrbotten

Aktivitet E4. Seminarier, workshops och olika typer av möten

Ett viktigt forum för att sprida projektets budskap är att arrangera eller medverka på olika typer av möten. Som uppstartsmöte för projektet genomfördes en kick-off i Umeå den 18-19 januari 2017. I övrigt har projektet genomfört och kommer att genomföra ett stort antal träffar inom länen. På de möten som projektet arrangerar används de beachflaggor och roll-ups som redan tagits fram. På ett särskilt dokument på Sharepointen kommer statistik att föras över var träffen ägt rum, antal deltagare och könsfördelning. Enligt ansökan ska minst en träff per avrinningsområde genomföras. Länsstyrelserna ska genomföra minst 30 träffar för att informera om projektet. Utöver detta ska ytterligare minst 30 träffar samarrangeras mellan Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen. Under vårvintern 2018 kommer Johan Hammar, fotograf och föredragshållare om sötvatten att medverka på sju träffar i Norr- och Västerbottens län. På dessa träffar kommer vi att presentera projektet.

Ansvarig: Länsstyrelserna och Skogsstyrelsen

När: Kontinuerligt

Kostnad: 606 000kr

Aktivitet E5. Nätverkande med andra Lifeprojekt

Inom projektet kommer vi att delta årligen på de nationella Life sammankomsterna. Vi kommer dessutom att vara värd för träffen 2019. Det är ännu inte beslutat om vi kommer att vara i Norr- eller Västerbotten. Vi kommer också att delta på de nordiska mötena. Projektet planerar att under 2018 genomföra ett riktat besök till projektet Triple lakes i Jämtland. Vi har också planer på ett besök till brittiska öarna, kanske tillsammans med Triple lakes.

Ansvarig: Länsstyrelserna

När: Kontinuerligt

Kostnad: 943 000kr

Aktivitet E6. Slutseminarium

I slutet av projektet kommer ett tredagars seminarium att arrangeras. Under en av dagarna kommer

Ansvarig: Havs- och vattenmyndigheten

När: 2021

Kostnad: 266 000kr

Aktiviteter under F består av att driva projektet, slutrevision och en plan för implementeringen av projektet i den ordinarie verksamheten och hur uppföljningen av projektet genomförs långsiktigt.

Aktivitet F1. Projektledning

I denna aktivitet ingår att styra, organisera och driva projektet så att uppsatta målsättningar nås. Projektledningen kommer att vara föredragande på styrgruppsmöten och representera projektet på möten och konferenser. Vidare görs löpande riskanalyser. I denna aktivitet ingår också att ansvara för de upphandlingar och de avtal som görs inom projektet.

Organisatoriskt är Länsstyrelsen i Västerbottens län projektägare och innehar en heltidsprojektledare, denna delas 50/50 mellan Roger Vallin och Tommy Vennman. Biträdande projektledare är Sofia Perä och Patrik Olofsson 70/30. Biträdande projektledare innehas av länsstyrelsen i Norrbotten. Projektekonom är Linda Ågren och hon arbetar 50% med projektet och är anställd av länsstyrelsen i Västerbotten. Skogsstyrelsen har deltidsanställda för projektet och utgörs i Västerbottens län av Marcus Pettersson och Sixten Karlsson. Motsvarigheten i Norrbotten är Emil Öhman och Maria Johansson. På Nordmalings kommun arbetar Christina Myrestam deltid i projektet och på Gällivare kommun är Rolf Wennebjörk anställd.

Aktivitet F2. Slutrevision

Projektet kommer att genomgå en slutrevision och granska såväl verksamheten som ekonomin.

Ansvarig: Länsstyrelsen i Västerbottens län

När: 2021

Kostnad: 66 000kr

Aktivitet F3. Bevarandeplan efter projektet

Länsstyrelsen i Västerbotten kommer att ta fram en bevarandeplan som ett kapitel i slutrapporten för hur utvecklingen av arter och naturtyper ska följas upp över tid.

Ansvarig: Länsstyrelsen i Västerbottens län

När: 2021

Kostnad: 0kr